

[ธีราภรณ์ หน้า 111-120]

การประเมินประสิทธิผลโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “สร้างนักคิดจิตอาสา” วิทยาลัยนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปีการศึกษา 2561

The Evaluation of Effectiveness of Communication Arts Leadership Camp under the Workshop Project Entitle : Voluntary Mind Leader” of College of Communication Arts, Rangsit University, Academic Year 2018.

ธีราภรณ์ กลิ่นสุคนธ์* วิทยาลัยนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

Thiraporn Glinsukon. College of Communication Arts. Rangsit University.

Email: t_glinsukon@hotmail.com

บทคัดย่อ

การประเมินประสิทธิผลโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “สร้างนักคิดจิตอาสา” วิทยาลัยนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปีการศึกษา 2561 เป็นการประเมินครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินประสิทธิผลโครงการตามแนวคิดของ Stufflebeam คือ การประเมินแบบชีปป์ (CIPP Model) โดยประเมินโครงการ 4 ด้าน คือ บริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output) ทำการประเมินกับนักศึกษาและบุคลากรที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 65 คน ผลการวิจัย พบว่า

1. ผู้เข้าร่วมโครงการเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา โดยสังกัดสาขาวิชาวิทยุและโทรทัศน์มีลิตแพลตฟอร์มมากที่สุด รองลงมา คือ สื่อสารการตลาดดิจิทัล และมีลิตมีเดีย

2. ประสิทธิผลโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ ๗ โดยรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด ด้วยค่าเฉลี่ย 4.64 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการเห็นด้วยว่าด้านปัจจัยนำเข้าเหมาะสมมากที่สุด ด้วยค่าเฉลี่ย 4.74 รองลงมา คือ ด้านกระบวนการ ด้วยค่าเฉลี่ย 4.68 ด้านผลผลิต ด้วยค่าเฉลี่ย 4.63 และด้านบริบท ด้วยค่าเฉลี่ย 4.53 ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้ คือ 2.1) ด้านปัจจัยนำเข้าอยู่ในระดับมากที่สุด ด้วยค่าเฉลี่ย 4.74 โดยพบว่า มีความพร้อมและความเพียงพอของวิทยากรในการทำกิจกรรมมากที่สุด 2.2) ด้านกระบวนการอยู่ในระดับมากที่สุด ด้วยค่าเฉลี่ย 4.68 โดยพบว่า ทีมวิทยากรเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมงานมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน 2.3) ด้านผลผลิตอยู่ในระดับมากที่สุด ด้วยค่าเฉลี่ย 4.63 โดยพบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสาขาวิชา/คณะวิชา สร้างระบบการทำงานเป็นทีม และความร่วมมือระหว่างกันได้ และ 2.4) ด้านบริบทอยู่ในระดับมากที่สุด ด้วยค่าเฉลี่ย 4.53 โดยพบว่า โครงการนี้เป็นเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องการพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง จิตอาสา และความสามัคคี ตามลำดับ

คำสำคัญ : บริบท , ปัจจัยนำเข้า , กระบวนการ , ผลผลิต

*ธีราภรณ์ กลิ่นสุคนธ์ (ผศ.) : รองคณบดีฝ่ายบริหาร วิทยาลัยนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

Abstract

The Evaluation of Effectiveness of Communication Arts Leadership Camp under the Workshop Project Entitled : “Voluntary Mind Leader” of College of Communication Arts, Rangsit University, Year 2018. The objective of this research is to evaluation of effectiveness applying Stufflebeam’s Concept of CIPP Model for Project Evaluation in aspects: Context, Input, Process as well as Output with 65 project participants who are students and staffs. The research results reveal that

1. There are higher male than female project participants with the majority from Department of Multi-Platform Radio and Television, following by Department of Digital Marketing Communication and Department of Multimedia respectively.

2. In evaluating the effectiveness of the workshop project, the overall result is strongly agree (X-Bar = 4.64), however, by considering in each aspect, it shows that the participants agreed that the Input is strongly appropriate (X-Bar = 4.47), respectively follows by the Process (X-Bar = 4.68), the Output (X-Bar = 4.63), and the Context (X-Bar = 4.53) with the following detail; 2.1) the Input is highly effective (X-Bar = 4.74), finding that the most effective issue is the readiness of the speaker team in each activity, 2.2) the Process is highly effective (X-Bar = 4.68), finding that the most effective issue is participants were unrestrictedly allowed to exchange the knowledge by the speaker team, 2.3) the Output is highly effective (X-Bar = 4.63), finding that the most effective issue is knowledge exchange occurred among different departments which created teamwork and co-operation system, and 2.4) the Context is highly effective (X-Bar = 4.53), finding that the most effective issue is the project is the opinion exchanging platform of leader development as a change agent with volunteer and harmonious mind.

keywords : context , input , process , output

บทนำ

สังคมในปัจจุบันถูกครอบงำด้วยความเจริญทางด้านวัตถุ ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้สังคมเกิดปัญหาต่างๆ มากมาย เช่น ปัญหาสภาพจิต ปัญหาทางสังคม หรือปัญหาสิ่งแวดล้อม การปลูกฝังจิตสำนึกให้กับบุคคล เพื่อให้มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมจึงมีความจำเป็นและมีความสำคัญอย่างยิ่ง ด้วยเหตุนี้เพื่อให้ผู้คนได้ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อส่วนรวมมากกว่าตนเอง จึงจำเป็นต้องปลูกฝังเรื่อง “จิตอาสา” หรือ “จิตสาธารณะ” (Public Mind) ให้เกิดกับคนทุกเพศทุกวันนั้นหมายถึง ทุกคนต้องมีการให้มากกว่าการรับ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม รู้จักเสียสละร่วมแรงร่วมใจในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม การปลูกฝังให้มี “จิตอาสา” หรือ “จิตสาธารณะ” ควรเริ่มตั้งแต่เด็กและเยาวชน โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนนักศึกษาเพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญและแนวทางในการสร้างจิตอาสาหรือจิตสาธารณะขึ้น จิตอาสาทำให้ทุกคนในสังคมสามารถอยู่ร่วมกันได้ เป็นสังคมที่มีการให้และแบ่งปัน จิตอาสาหรือจิตสาธารณะจึงเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างหนึ่งที่จะต้องปลูกฝังอย่างต่อเนื่อง ดังที่เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ (2558) ได้กล่าวว่า จิตสาธารณะเป็นตัวสะท้อนให้เห็นถึงการเห็นคุณค่าการเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวมของประชาชน และเป็นองค์ประกอบที่สำคัญส่วนหนึ่งของคำว่า “จิตสำนึกพลเมือง” ซึ่งการอยู่ร่วมกันเป็นสังคม ประชาชนแต่ละคนต้องมีจิตสาธารณะ คือ การตระหนักถึงความสำคัญของการเสียสละแบ่งทรัพยากรหรือผลประโยชน์ส่วนตนให้กับสังคม เพื่อสังคมนำสิ่งเหล่านั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับสมาชิกในสังคมร่วมกัน

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

กระบวนการสร้างเสริมจิตอาสาให้เกิดขึ้นมีแนวทางที่หลากหลาย เพื่อให้เยาวชนเกิดความรู้และความเข้าใจที่สามารถนำออกมาใช้ได้ ในลักษณะการมีจิตอาสาต่อตนเองและต่อผู้อื่น และนำไปสู่การมีพฤติกรรมในการช่วยเหลือและเป็นประโยชน์กับสังคม ดังนั้นจิตอาสาหรือจิตสาธารณะจึงเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักศึกษา ซึ่งถือได้ว่าเป็นกลุ่มบุคคลที่ควรได้รับการปลูกฝังคุณลักษณะที่ดีเพื่อเติบโตเป็นบุคคลที่เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

มหาวิทยาลัยรังสิตซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาที่มุ่งผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพที่จะจบการศึกษาเพื่อไปพัฒนาประเทศ ซึ่งมหาวิทยาลัยรังสิตที่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ให้ดำเนินการ “โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยรังสิตสู่การเป็นมหาวิทยาลัยสร้างเสริมสุขภาพ” ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มหาวิทยาลัยมีนโยบายสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ได้แก่ การลดละเลิกบุหรี่และสิ่งเสพติด อาหารและโภชนาการปลอดภัย การป้องกันอุบัติเหตุจากจราจร การออกกำลังกายและการเล่นกีฬาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ ความรักเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย การพัฒนาจิต การแก้ไขปัญหาทางจิตใจ การปรับตัวทางสังคม และการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาพ ทั้งนี้เพื่อให้กลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษา อาจารย์ และบุคลากรมหาวิทยาลัยรังสิตมีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดี รวมทั้งมหาวิทยาลัยมีสิ่งแวดล้อมที่ดีและเอื้อต่อสุขภาพ

ประเด็นเรื่องความรัก เพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย และตั้งครรภ์ระหว่างการเรียน เป็นหนึ่งภายใต้โครงการดังกล่าวข้างต้น ซึ่งมหาวิทยาลัยรังสิตและสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาต่างได้ตระหนักและให้ความสำคัญ ทั้งนี้มหาวิทยาลัยรังสิตได้รับการสนับสนุนจากองค์กรภายนอกเพื่อดำเนินการ เช่น สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทยฯ และสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติให้มีการดำเนินโครงการเป็นประจำต่อเนื่องมา โดยเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่ดีต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ การให้ความรู้กับกลุ่มเป้าหมายโดยตรง การเสริมสร้างทักษะการตัดสินใจที่มุ่งเน้นให้กลุ่มวัยรุ่นและเยาวชนโดยเฉพาะเพศหญิงรู้สึกถึงคุณค่าในตนเอง มีความตระหนักถึงปัญหาที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย ตลอดจนสามารถใช้ทางเลือกอื่นในการจัดการกับอารมณ์ทางเพศ ทำให้กลุ่มเป้าหมายชะลอการมีเพศสัมพันธ์จนกว่าจะถึงเวลาที่เหมาะสม และไม่ส่งผลต่อการตั้งครรภ์ในขณะศึกษาอยู่

จากผลการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นอนามัยเจริญพันธุ์ เพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย ที่ได้มีการศึกษาในมหาวิทยาลัยรังสิต พบว่า วรทัย ราวินิจ (2558) ได้ศึกษาประเด็นความรู้ความเข้าใจ พฤติกรรม และทัศนคติของกลุ่มเป้าหมายภายในที่มีต่อโครงการด้านอนามัยเจริญพันธุ์ของมหาวิทยาลัยรังสิต พบว่า นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการคุมกำเนิด วิธีการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ด้วยการใช้ถุงยางอนามัย และมีทัศนคติสูงในประเด็นความรู้สึกนึกคิดเรื่องเพศเมื่ออยู่ใกล้กันตามธรรมชาติเพศหญิง คือ เรื่องความรัก ความอบอุ่น และความปลอดภัย ในขณะที่เพศชายมีความรู้สึกนึกคิดเรื่องเพศเมื่ออยู่ใกล้กันตามธรรมชาติ คือ ความรักและความใคร่ ตลอดจนการใช้เวชภัณฑ์คุมกำเนิดเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับทั้งเพศชายและเพศหญิงที่มีเพศสัมพันธ์ ในขณะที่ธีรภรณ์ กลิ่นสุคนธ์ (2558) ได้มีศึกษาถึงความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อโครงการด้านอนามัยการเจริญพันธุ์ ของมหาวิทยาลัยรังสิต ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจ 3 ประเด็นแรก คือ กิจกรรมการให้ความรู้ด้านอนามัยการเจริญพันธุ์สอดคล้องกับความต้องการในการใช้ประโยชน์ เช่น ใช้ในการเรียน การทำกิจกรรม และการใช้ชีวิตประจำวัน กิจกรรมที่เข้าร่วมสร้างความสัมพันธ์อันดีและการสร้างเครือข่ายในกลุ่มเยาวชนต่อการดูแลซึ่งกันและกัน และ รูปแบบกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับอนามัยเจริญพันธุ์มีความหลากหลาย เช่น กิจกรรมให้ความรู้แบบกลุ่มใหญ่/กลุ่มย่อย การสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นิทรรศการ การแจกถุงยางอนามัย/ยาคุมกำเนิด การลงพื้นที่ไปทำกิจกรรม

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

กับคนภายนอกมหาวิทยาลัย ฯลฯ

ตั้งแต่ปีการศึกษา 2557 สำนักงานสวัสดิการสุขภาพ มหาวิทยาลัยรังสิต ได้มีการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เพื่อตอบสนองประเด็นดังกล่าว ได้แก่ โครงการ Dream Maker เป็นโครงการของเครือข่ายมหาวิทยาลัยเอกชน โดยมหาวิทยาลัยรังสิตเป็นมหาวิทยาลัยนำร่อง ในการขยายผลจากการรณรงค์ออกไปยังมหาวิทยาลัยอื่นๆ การเปิดตัวโครงการบริการอนามัยการเจริญพันธุ์โดยขบวนพาเหรดรณรงค์ในงานกีฬาพะยอมเกมส์ ค่ายแกนนำ การอบรมอาสาสมัครแกนนำนักศึกษาในโครงการ กิจกรรมรณรงค์เผยแพร่ความรู้ในมหาวิทยาลัย รูปแบบต่างๆ (สื่อสารเพศ/เล่าเรื่องเพศ) การศึกษาวิจัยในประเด็นอนามัยเจริญพันธุ์ และ Friendly Corner ศูนย์ให้การปรึกษาและบริการด้านอนามัยการเจริญพันธุ์ที่จัดตั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย เพื่อให้ นักศึกษาสามารถเข้ามาพูดคุยขอคำปรึกษาได้อย่างผ่อนคลายมากขึ้น (ปราณี บุญญา, รองผู้อำนวยการ สำนักงานสวัสดิการสุขภาพ มหาวิทยาลัยรังสิต, สัมภาษณ์, กันยายน 2561)

วิทยาลัยนิเทศศาสตร์ ได้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นในการดำเนินการเพื่อสร้างการตระหนักรู้และจิตสำนึกให้กับนักศึกษาเกี่ยวกับการรณรงค์ปัญหาความรัก เพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย และตั้งครรภ์ระหว่างการเรียนในมหาวิทยาลัยรังสิต จึงได้จัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “สร้างนักคิดจิตอาสา : ความรักและเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยในวัยเรียน” ทั้งนี้โครงการดังกล่าวจะจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการในประเด็น 1) จิตอาสาหรือจิตสาธารณะ 2) ความรัก เพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย และตั้งครรภ์ระหว่างการเรียน และ 3) การผลิตสื่ออินโฟกราฟิก โดยใช้แนวคิดการปลูกจิตสำนึกด้านจิตอาสาหรือจิตสาธารณะเป็นพื้นฐาน สำหรับการฝึกอบรม ทั้งนี้จะทำให้เกิดแกนนำนักศึกษาเครือข่ายที่มีจิตสำนึกการมีส่วนร่วมและมีจิตอาสา มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม เป็นการสร้างคุณธรรมจริยธรรมจากภายใน ให้บุคคลรู้จักเสียสละ ร่วมแรงร่วมใจและร่วมมือในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์เพื่อส่วนรวม หรือกิจกรรมที่ช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วในสังคม ตลอดจนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างระบบการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาและบุคลากร วิทยาลัยนิเทศศาสตร์ ผลิตสื่อเพื่อรณรงค์เกี่ยวกับความรัก เพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย และตั้งครรภ์ระหว่างการเรียน เกิดการทำงานด้วยการลงมือปฏิบัติจริง พร้อมทั้งจะพัฒนาตนเองและมหาวิทยาลัยให้มีความแข็งแกร่ง และสามารถเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาสังคมต่อไปได้

จากการดำเนินโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “สร้างนักคิดจิตอาสา : ความรักและเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยในวัยเรียน” นั้น จำเป็นจะต้องมีการประเมินประสิทธิผลโครงการว่าประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด มีปัญหาอุปสรรคหรือไม่ เพื่อจะได้นำผลการประเมินประสิทธิผลไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินโครงการในอนาคต โดยผู้วิจัยได้นำแนวคิดการประเมินโครงการของ Stufflebeam คือ ชิปปี้โมเดล (CIPP Model) (2003) อันประกอบไปด้วยการประเมินโครงการ 4 ด้าน คือ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) ด้านผลผลิต (Output) ซึ่งผลจากการประเมินโครงการอย่างมีระบบ จะมีส่วนช่วยให้ผู้จัดโครงการตระหนักถึงคุณภาพของแผนและโครงการที่กำหนดขึ้นไว้ว่า สามารถสนองตอบความต้องการของกลุ่มเป้าหมายหรือสามารถแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้มากน้อยเพียงใด และยังมี ส่วนช่วยให้สามารถตัดสินใจในการดำเนินการ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงโครงการให้มีความถูกต้องเหมาะสม ส่งผลให้โครงการนั้นดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุถึงเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ทุกประการ (ประทุม รอดประเสริฐ, 2545) จากที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมด จึงเป็นมูลเหตุสำคัญที่ทำให้ผู้ประเมินเห็นความจำเป็นและสนใจที่จะประเมินประสิทธิผลโครงการ เพื่อจะได้นำผลจากการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ในโครงการให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้าร่วมโครงการ และให้โครงการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อการประเมินประสิทธิผลโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “สร้างนักคิดจิตอาสา” วิทยาลัยนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปีการศึกษา 2561

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ
2. แนวคิดเกี่ยวกับโครงการฝึกอบรม
3. แนวคิดเกี่ยวกับจิตอาสาและจิตสาธารณะ
4. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการโครงการอบรม

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงการประเมิน (Evaluation Research) โดยศึกษากับประชากร คือ นักศึกษา และบุคลากรวิทยาลัยนิเทศศาสตร์ จำนวน 65 คน ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Specific Sampling) กับผู้ที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด

ผู้วิจัยได้ใช้แบบประเมินเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งสร้างขึ้นตามแนวคิดการประเมินโครงการของ Stufflebeam คือ ชิปปี้โมเดล (CIPP Model) อันประกอบไปด้วยการประเมินโครงการ 4 ด้าน คือ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) ด้านผลผลิต (Output) โดยแบบประเมินแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน และตอนที่ 2 การประเมินประสิทธิผลโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “สร้างนักคิดจิตอาสา” วิทยาลัยนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปีการศึกษา 2561

จากนั้นทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในวันสุดท้ายของการอบรม ได้แบบประเมินคือทั้งสิ้น 55 ชุด คิดเป็นร้อยละ 84.61 และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

จากผลการประเมินประสิทธิผลโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “สร้างนักคิดจิตอาสา” วิทยาลัยนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปีการศึกษา 2561 ตามแนวคิดการประเมินโครงการของ Stufflebeam คือ การประยุกต์ชิปปี้ (CIPP Model) อันประกอบไปด้วยการประเมินโครงการ 4 ด้าน คือ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Output) ผลการวิจัยพบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา โดยสังกัดสาขาวิชาวิทยุและโทรทัศน์มีสถิติแพลตฟอร์มมากที่สุด รองลงมา คือ สื่อสารการตลาดดิจิทัล และมีสถิติมีเดีย

ผลการประเมินประสิทธิผลโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ “สร้างนักคิดจิตอาสา” ของวิทยาลัยนิเทศศาสตร์ ในภาพรวมแต่ละด้าน โดยรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด ด้วยค่าเฉลี่ย 4.64 เมื่อพิจารณาโดยละเอียดพบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการเห็นด้วยว่าด้านปัจจัยนำเข้าเหมาะสมมากที่สุด ด้วยค่าเฉลี่ย 4.74 รองลงมา คือ ด้านกระบวนการ ด้วยค่าเฉลี่ย 4.68 ด้านผลผลิต ด้วยค่าเฉลี่ย 4.63 และด้านบริบท ด้วยค่าเฉลี่ย 4.53 ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ด้านปัจจัยนำเข้าโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้วยค่าเฉลี่ย 4.74 เมื่อพิจารณาโดยละเอียดพบว่า มีความพร้อมและความเพียงพอของวิทยากรในการทำกิจกรรมมากที่สุด ด้วยค่าเฉลี่ย 4.83 รองลงมา คือ ความ

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

พร้อมและความเพียงพอของเครื่องมือ/อุปกรณ์/สถานที่ในการทำกิจกรรม ด้วยค่าเฉลี่ย 4.82 และสถานที่ในการจัดกิจกรรม คือ ศาลากวนอิม (สถาบันจีน-ไทย) และห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์มีความพร้อมและเหมาะสม ด้วยค่าเฉลี่ย 4.70 ตามลำดับ

ด้านกระบวนการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้วยค่าเฉลี่ย 4.68 เมื่อพิจารณาโดยละเอียด พบว่า ทีมวิทยากรเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมงานมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ด้วยค่าเฉลี่ย 4.93 รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมครั้งนี้มีความเหมาะสมและครอบคลุมประเด็นการพัฒนากิจกรรมนักศึกษา การเป็นผู้นำ การทำงานเป็นทีม และจิตอาสา ด้วยค่าเฉลี่ย 4.73 และทีมวิทยากรมีการกระตุ้นเร้าความสนใจของผู้เข้าร่วมและมีความเป็นกันเอง และทีมวิทยากรมีความรอบรู้และมีความสามารถในการถ่ายทอดได้เป็นอย่างดี ด้วยค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ 4.68 ตามลำดับ

ด้านผลผลิตโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้วยค่าเฉลี่ย 4.63 เมื่อพิจารณาโดยละเอียด พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสาขาวิชา/คณะวิชา สร้างระบบการทำงานเป็นทีม และความร่วมมือระหว่างกันได้ ด้วยค่าเฉลี่ย 4.78 รองลงมา คือ โครงการนี้เป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนาตนเอง ด้วยค่าเฉลี่ย 4.67 และผู้เข้าร่วมโครงการเกิดภาวะการเป็นผู้นำและจิตอาสา ด้วยค่าเฉลี่ย 4.65 ตามลำดับ

ด้านบริบทโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้วยค่าเฉลี่ย 4.53 เมื่อพิจารณาโดยละเอียด พบว่า โครงการนี้เป็นเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องการพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง จิตอาสา และความสามัคคี ด้วยค่าเฉลี่ย 4.58 รองลงมา คือ โครงการนี้สอดคล้องกับบริบททางสังคมปัจจุบัน คือ การรณรงค์เกี่ยวกับการตั้งครรภ์หรือมีบุตรในวัยเรียน ด้วยค่าเฉลี่ย 4.57 และกิจกรรมนี้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการจัดเพื่อสร้างจิตสำนึกและการตระหนักรู้เกี่ยวกับจิตอาสา ด้วยค่าเฉลี่ย 4.55 ตามลำดับ

นอกจากนี้ผู้เข้าร่วมโครงการยังมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ โดยพบว่า มีประเด็นที่น่าสนใจ คือ ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญ ความตระหนัก และเข้าใจสภาพสังคมในปัจจุบันเกี่ยวกับการตั้งครรภ์หรือมีบุตรระหว่างการศึกษ และเห็นว่าสื่อเป็นตัวช่วยที่สำคัญในการเข้าไปสัมผัสกับกลุ่มเด็กและเยาวชน สื่อรณรงค์ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมและแก้ไขปัญห ผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจในหลากหลายประเด็นและเห็นว่าการเป็นจิตอาสาสามารถช่วยเหลือสังคมในทุกๆ ด้านได้ และเมื่อสิ้นสุดโครงการผู้เข้าร่วมโครงการเห็นว่า ตนเองมีความเป็นจิตอาสา เรียนรู้การผลิตสื่อรณรงค์ ตระหนักถึงปัญหาและรู้วิธีการใช้สื่อเพื่อแก้ไขปัญหา ตลอดจนได้ความสามัคคี ภาวะผู้นำ การทำงานเป็นทีม รู้จักเพื่อนใหม่ และผู้เข้าร่วมโครงการทุกคนเห็นว่าควรมีการจัดโครงการนี้ต่อไป

อภิปรายผล

ประสิทธิผลด้านปัจจัยนำเข้าโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยพบว่า มีความพร้อมและความเพียงพอของวิทยากรในการทำกิจกรรม ความพร้อมและความเพียงพอของเครื่องมือ/อุปกรณ์/สถานที่ในการทำกิจกรรม และสถานที่ในการจัดกิจกรรม คือ ศาลากวนอิม (สถาบันจีน-ไทย) และห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์มีความพร้อมและเหมาะสม ทั้งนี้เนื่องจากการอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ไม่ใช่การดำเนินการครั้งแรก ผู้จัดโครงการได้นำผลการประเมินครั้งก่อนมาปรับปรุงปัจจัยนำเข้าและมีการเตรียมการอย่างดีและรอบคอบมากขึ้น จึงทำให้ด้านปัจจัยนำเข้ามีความพร้อมและความเหมาะสมมากที่สุดสำหรับผู้เข้ารับการอบรม ดังที่สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2553) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารโครงการด้านต่างๆ จะบังเกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด จำเป็นต้องอาศัยการประเมินโครงการที่เป็นระบบ กล่าวคือ ผลจากการประเมินโครงการจะทำให้ผู้บริหารโครงการได้ทราบจุดเด่นและจุดด้อยของโครงการ เพื่อดำเนินการแก้ไขได้ทันที่ และเมื่อได้ดำเนินการ

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

ไปแล้วย่อมต้องการทราบว่าโครงการนั้นได้บรรลุเป้าหมายหรือไม่เพียงใด คຸ່ມกับทุนและแรงงานที่ลงทุนไปหรือไม่ คำตอบของคำถามเหล่านี้ก็จะได้จากการประเมินโครงการ การประเมินโครงการจะต้องดำเนินการอย่างมีระบบและมีความเป็นปรนัย ผลประเมินจึงจะเป็นประโยชน์คຸ່ມค่าและเป็นที่ยอมรับโดยสรุปการประเมินโครงการย่อมนำไปสู่การตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุงส่วนประกอบของโครงการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดดำเนินการโครงการในแง่มุมต่างๆ อย่างทันท่วงทีในขณะที่โครงการนั้นกำลังดำเนินการอยู่ซึ่งย่อมนำไปสู่ผลสำเร็จของโครงการในที่สุด

ด้านกระบวนการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยพบว่า ทีมวิทยากรเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมงานมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน มีการกระตุ้นเร้าความสนใจของผู้เข้าร่วมและมีความเป็นกันเอง และทีมวิทยากรมีความรอบรู้และมีความสามารถในการถ่ายทอดได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ผู้ประเมินเห็นว่าการดำเนินโครงการโดยใช้ทีมวิทยากรจะทำให้สามารถเข้าถึงผู้เข้ารับการอบรมแต่ละบุคคลได้ และส่งผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการอบรมเป็นไปเป้าประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดคุณลักษณะวิทยากรของ สมชาติ กิจยรรยง (2554) กล่าวถึง ลักษณะของวิทยากรที่ประสบความสำเร็จควรมีลักษณะที่สำคัญ ได้แก่ มีบุคลิกดี กระตือรือร้น สนใจให้ความร่วมมือกับผู้เข้ารับการอบรม และมีความสามารถในการถ่ายทอด และสอดคล้องกับแนวคิดวิทยากรที่ดีและมีประสิทธิภาพของผ่องพรรณ จรัสจินดารัตน์ (2555) กล่าวว่า คุณสมบัติของวิทยากรที่พึงมี ได้แก่ มีความสามารถในการถ่ายทอด มีความเป็นกัลยาณมิตร ยิ้มแย้ม แจ่มใส เป็นกันเอง คอยช่วยเหลือด้วยความมีน้ำใจ มีความเมตตา ยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคลและมีความเห็นใจผู้เข้ารับการอบรม มีความยืดหยุ่น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ไม่สรุปตัดบทต่างๆเมื่อมีผู้เสนอความคิดเห็นแตกต่างออกไป มีความจริงใจในการถ่ายทอดความรู้ และปฏิบัติตนต่อผู้เข้ารับการอบรมอย่างเสมอภาค ทดเทียม วางตนเหมาะสมกับทุกคน

ด้านผลผลิตโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยพบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสาขาวิชา/คณะวิชา สร้างระบบการทำงานเป็นทีม และความร่วมมือระหว่างกันได้ โครงการนี้เป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนาตนเอง และผู้เข้าร่วมโครงการเกิดภาวะการเป็นผู้นำและจิตอาสา จะเห็นได้ว่า ผลจากการเข้าอบรมทำให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้เกี่ยวกับจิตอาสา การผลิตสื่อ ตลอดจนเกิดภาวะผู้นำ การทำงานเป็นทีม ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับของโครงการ ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับของโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวทางประเมินของพิชิต ฤทธิ์จรรยา (2557) กล่าวว่า การประเมินผลรวมสรุป (Summative Evaluation) เป็นการประเมินหลังจากเสร็จสิ้นโครงการแล้ว เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการเพื่อมุ่งตรวจสอบว่าโครงการประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายตามที่กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใด ผลการประเมินจะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจว่าควรยุติโครงการ ดำเนินโครงการต่อไปหรือปรับขยายโครงการในช่วงระยะต่อไป

ด้านบริบทโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดย พบว่า โครงการนี้เป็นเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องการพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง จิตอาสา และความสามัคคี โครงการนี้สอดคล้องกับบริบททางสังคมปัจจุบัน คือ การรณรงค์เกี่ยวกับการตั้งครรภ์หรือมีบุตรระหว่างการศึกา และกิจกรรมนี้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการจัดเพื่อสร้างจิตสำนึกและการตระหนักรู้เกี่ยวกับจิตอาสา ทั้งนี้ผู้ประเมินเห็นว่าถึงแม้ด้านบริบทมีผลการประเมินประสิทธิผลที่น้อยกว่าด้านอื่นๆ แต่ก็ยังอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งชี้ให้เห็นว่าโครงการนี้เป็นสอดคล้องกับทั้งสภาพสังคมปัจจุบัน ความต้องการของบุคคล และยังช่วยสร้างเครือข่ายนักศึกษาจิตอาสาที่ตระหนักถึงประเด็นการตั้งครรภ์หรือมีบุตรระหว่างการศึกาได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกาวิจัยของพัชนี สมพงษ์

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

(2555) ได้ทำการประเมินโครงการศึกษาอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาเวชปฏิบัติทั่วไป (การ รักษาโรคเบื้องต้น) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า วัตถุประสงค์ของการจัดการ ศึกษาอบรมมีความสอดคล้องกับนโยบายด้านสาธารณสุข สอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้ารับการศึกษ อบรม ปัญหาและสภาพสังคมปัจจุบัน อันนำไปสู่ความจำเป็นของการดำเนินโครงการ

ข้อเสนอแนะสำหรับองค์กร

1. จากผลการประเมิน พบว่า ด้านบริบทมีผลการประเมินที่น้อยกว่าด้านอื่นๆ แต่ก็ยังอยู่ในระดับมาก ที่สุด ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ผู้เข้าร่วมโครงการอาจจะไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการเท่าที่ควร ดังนั้นผู้จัดโครงการ ควรจะต้องมีการประชาสัมพันธ์หรือชี้แจงให้ผู้เข้าร่วมโครงการได้เข้าใจมูลเหตุของการจัดโครงการในครั้งนี้
2. จากผลการประเมิน พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการเห็นว่าควรมีการจัดกิจกรรมนี้ต่อไป ดังนั้นวิทยาลัย นิเทศศาสตร์ควรดำเนินการจัดโครงการนี้ต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี เพื่อเป็นการสร้างแกนนำนักศึกษาที่มีจิต อาสา และเป็นการขยายฐานแนวคิดด้านจิตอาสาและการณรงค์เพื่อป้องกันการจัดกรรมหรือมีบุตรระหว่าง การศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัย
3. ควรมีการขยายกลุ่มเป้าหมายในการเข้าร่วมโครงการจากนักศึกษาคณะวิชาอื่นๆ หรือสถาบันการ ศึกษาอื่น เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายแกนนำนักศึกษาจิตอาสา และเป็นการสร้างความตระหนักในประเด็น ดังกล่าว

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงประเมินใน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัย นำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) ด้านผลผลิต (Output) ซึ่งเป็นการประเมินเพียงแค่กระบวนการ ดำเนินงานของโครงการเท่านั้น ในการศึกษาครั้งต่อไปควรเพิ่มการประเมินในด้านผลลัพธ์ (Outcome) หรือ ผลกระทบ (Impact) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกถึงผลสำเร็จที่เกิดขึ้นกับตัวผู้เข้าอบรม
2. ควรศึกษาวิจัยประเด็นการตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของนักศึกษามหาวิทยาลัยรังสิตเกี่ยวกับ ปัญหาความรัก เพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย และตั้งกรรมระหว่างการศึกษา ซึ่งอาจจะศึกษาเปรียบเทียบก่อน และหลังการเข้าร่วมกิจกรรมภายในมหาวิทยาลัยที่จัดขึ้นเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าว

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

บรรณานุกรม

- ธิราภรณ์ กลิ่นสุคนธ์. (2558). ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อโครงการด้านอนามัยการเจริญพันธุ์ของมหาวิทยาลัยรังสิต. ปทุมธานี : รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ มหาวิทยาลัยรังสิต. [Thiraporn Glinsukon. (2015). Satisfaction of Rangsit University's Student toward Reproductive Health Project. Patumthani : Paper Research, Rangsit University.]
- พิชิต ฤทธิ์จุญ. (2557). เทคนิคการประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : แฮสอ็อปเคอร์มีส์. [Pichit Ritjaroen. (2014). Project Evaluation Techniques. 2nd ed. Bangkok : House of Kermyst.]
- พัชนี สมพงษ์. (2555). การประเมินโครงการศึกษาอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาเวชปฏิบัติทั่วไป (การรักษารอคเบื้องต้น) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินญานินพนวิทยาสาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาการประเมิน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. [Phatchanee Sompong. (2012). The Evaluation of Training Program of Nursing Specialty in Nurse Practitioner (Primary Medical Care). Faculty of Nursing Srinakharinwirot University. Master of Science (Evaluation Methodology) Graduate School, Srinakharinwirot University.]
- ประชุม รอดประเสริฐ. (2545). การบริหารโครงการ. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพมหานคร : เนติกุลการพิมพ์. [Prachoom Rodprasert. (2002). Project Management. (6th ed.). Bangkok : Natikul Press Co., Ltd.]
- วรทัย วาจิณ. (2558). ความรู้ความเข้าใจ พฤติกรรม และทัศนคติของกลุ่มเป้าหมายภายในที่มีต่อโครงการด้านอนามัยการเจริญพันธุ์ของมหาวิทยาลัยรังสิต. ปทุมธานี : รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ มหาวิทยาลัยรังสิต. [Worrathai Rawinit. (2015). Knowledge, Understanding, Behavior and Attitude of Internal Targets towards Reproductive Health Project of Rangsit University. Patumthani : Paper Research, Rangsit University.]
- สมชาติ กิจยรรยง. (2554). เทคนิคการเป็นวิทยากรที่ประสบความสำเร็จ. กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด. [Somchat Kijyanyong. (2011). Techniques to be Successful Speaker. Bangkok : Pimdee Printing Service.]
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2553). วิธีวิทยาการประเมิน : ศาสตร์แห่งคุณค่า. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. [Somwang Pithianuwat. (2010). Methodology of I Evaluation : The Science of Value. (5th ed). Bangkok : Chulalongkorn University Press.]
- Stufflebeam, D. L. (2003). The CIPP Model for Evaluation. In D. L. Stufflebeam & T. Kellaghan (Eds.), The International Handbook of Evaluation. Boston, MA. : Kluwer Academic Publishers.

เว็บไซต์

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2558). แนวทางการสร้างจิตสาธารณะในสังคมไทย. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://timebanksociety.org/category/news/>. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2561. [Kreingsak Chareonwongsak. (2015). Guidelines for Creating Public Mind in Thai Society. (Online).

วารสารวิชาการระดับชาติที่ได้รับการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 1

Retrieved : <http://timebanksociety.org/category/news/>. October 20, 2018.

ผ่องพรรณ จรัสจินดารัตน์. (2555). **เทคนิคการเป็นวิทยากรและการสร้างสื่อประกอบ**. (ออนไลน์).

เข้าถึงได้จาก http://www.nsdv.go.th/main/attachments/129_2012unit5.pdf. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2561. [Phongpan Jarasjindarat. (2018) **Techniques of being a speaker and creating media**.

(Online).

Retrieved: http://www.nsdv.go.th/main/attachments/129_2012unit5.pdf. September 22, 2018.

สัมภาษณ์

ปราณี บุญญา. (2561). **รองผู้อำนวยการ สำนักงานสวัสดิการสุขภาพ มหาวิทยาลัยรังสิต**. การดำเนินกิจกรรมในมหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์. [Pranee Boonya. (2018). **Activities in University**.

Associate Director, Office of Health Welfare, Rangsit University. Interview.]